

Hoe studenten leren en het geven van feedback daarover

David Gijbels –Opleidings- en OnderwijsWetenschappen
Universiteit Antwerpen

Key-note lezing op het netwerkevent AP 8 november 2016

D'où venons-nous ? Que sommes-nous ? Où allons-nous ?

Waar komen we vandaan?
Wie zijn we?
Waar gaan we naar toe?

Waar komen we vandaan?
Wie zijn we?
Waar gaan we naar toe?

Reports from

THE INSTITUTE OF EDUCATION
UNIVERSITY OF GÖTEBORG

THE GÖTEBORG PROJECT ON NON-VERBAL LEARNING

Our invited papers presented at the 1975 Annual
Meeting of the American Educational Research
Association, 30 March - 3 April, Washington, D.C.

Fernando Marton, Lars Ove Dahlström,
Roger Seljö and Lennart Svensson.

TM 004 735
BEST COPY AVAILABLE

No 44

April 1975

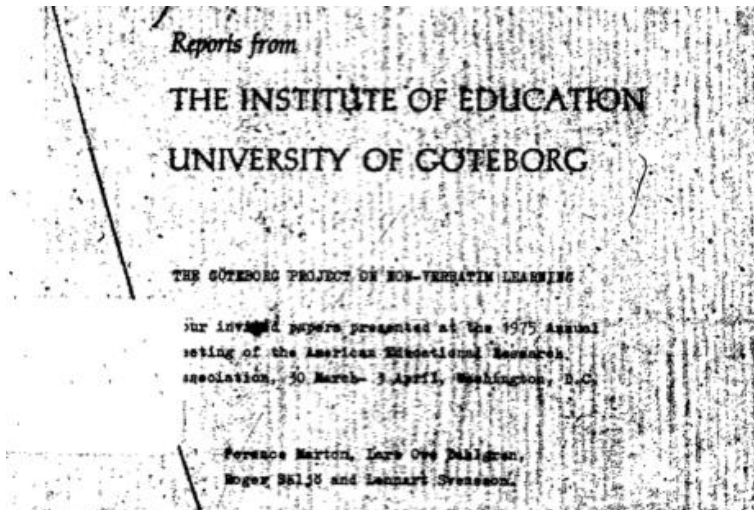
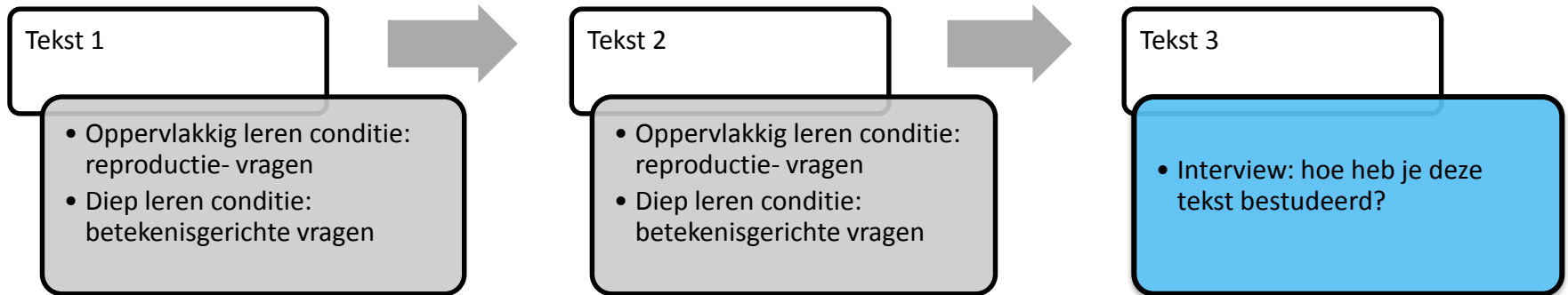
Diepgaand leren – leren om te begrijpen door gebruik te maken van strategieën die daartoe bijdragen (vb. verbanden zoeken)

Oppervlakkig leren – leren om snel het doel (slagen) te behalen door gebruik te maken van strategieën die daartoe bijdragen (vb. memoriseren)

**"I forgot to make a back-up copy of my brain,
so everything I learned last semester was lost."**

The Goteborg studies... (jaren 70)

- Er zijn **kwalitatieve verschillen** in hoe studenten **leren van een tekst**
- Deze verschillen kunnen uitgelokt worden door de aard van de vragen die studenten krijgen/verwachten na afloop

Vragenlijsten ontwikkelen (vanaf de jaren '80)

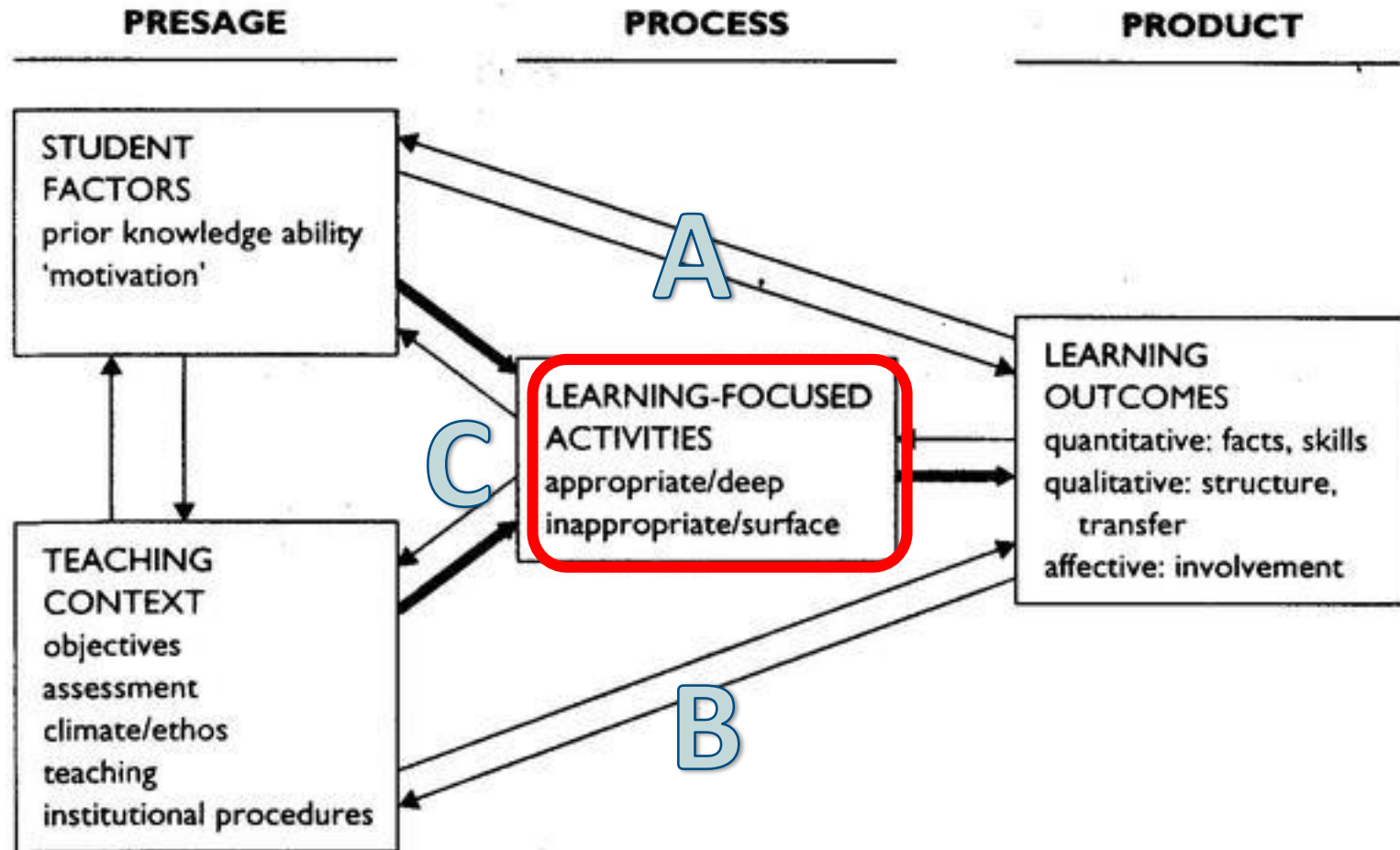
Kwalitatieve verschillen in leren vastgesteld in jaren '70 worden '**approaches to learning**' (studieaanpak) genoemd en er worden **vragenlijsten** ontwikkeld deze (algemeen of per vak) in kaart te brengen...

In de UK: (Approaches to Study Inventory)

In Australië (Study Process Questionnaire)

→ Verschillen in de kwaliteit van leren (diep vs oppervlakkig) worden in verband gebracht met verschillen in de kwaliteit van **de leeromgeving**

3-P model van John Biggs

In Nederland:

Jan Vermunt ontwikkeld de ILS (Inventaris LeerStijlen – later ‘*leerpatronen*’)

Een *leerpatroon* representeert een **samenhangend geheel** van leerstrategieën die studenten gewoonlijk gebruiken, hun opvattingen over leren en hun (studie)motivatie, een geheel dat **kenmerkend is voor hen in een bepaalde periode**

Relatie met **studiesucces** wordt onderzocht

Met de ontwikkeling van vragenlijsten zijn ook verschillende bijhorende feedback-tools ontwikkeld

Vb. LEMO

→ Voor studenten in de transitie van secundair naar hoger onderwijs en hun begeleiders

Vb. Leercompetentievragenlijst

→ Voor kenniswerkers en hun begeleiders

Waar komen we vandaan?
Wie zijn we?
Waar gaan we naar toe?

Lees elke uitspraak zorgvuldig en geef daarna aan in hoeverre je jezelf herkent in wat er gezegd wordt. Klik het cijfer aan dat past bij jouw inschatting.

1: helemaal mee oneens - 2: mee eens - 3: neutraal - 4: mee eens - 5: helemaal mee eens

	1	2	3	4	5	
Ik ervaar de extra uitleg van de leerkracht/docent als een onmisbare hulp bij het leren.	Helemaal mee oneens	☐	☐	☐	☐	Helemaal mee eens
Ik doe op studiegebied meer dan wat strikt noodzakelijk is.	Helemaal mee oneens	☐	☐	☐	☐	Helemaal mee eens
Ik gebruik in mijn buitenschoolse activiteiten de kennis die ik tijdens de les/cursus verwierf.	Helemaal mee oneens	☐	☐	☐	☐	Helemaal mee eens
Ik vind studeren zeer waardevol.	Helemaal mee oneens	☐	☐	☐	☐	Helemaal mee eens
Ik begin pas aan een volgend stukje leerstof als ik het vorige echt beheers.	Helemaal mee oneens	☐	☐	☐	☐	Helemaal mee eens
Ik denk dat ik beter kan studeren dan sommige anderen.	Helemaal mee oneens	☐	☐	☐	☐	Helemaal mee eens

← →

75 %

Jij bent goed in:

1. Analyseren

Wat wil dat zeggen?

Je leerstof in bevattelijke stukken opdelen en die stap voor stap verwerken. (De verwerking in dit leerproces kan op verschillende manier gebeuren: schema's, mindmaps,...)

Wat doe je dan?

Grote stukken leerstof deel je in kleinere stukjes en je bestudeert dit stuk per stuk nauwgezet. Je bekijkt de onderdelen van een bewijsvoering of een theorie stap voor stap. Je schrijft dat soms nog eens uit. Je bestudeert de leerstof punt per punt en pas als je dat stuk begrijpt ga je naar het volgende onderdeel. Begrijp je het niet dan ga je op zoek naar het deelaspect dat je niet begrijpt.

2. Zelfsturing

Wat wil dat zeggen?

De eigen organisatie van je studieproces (wanneer en hoe je studeert). Je eigen werk- en studieplanning opmaken en die waar nodig bijsturen om tekorten weg te werken en maximale resultaten te bereiken.

Wat doe je dan?

Je bepaalt zelf wanneer en hoe je studeert. Geen leerkracht/docent of ouder die dat aan jou moet duidelijk maken. Je doet regelmatig meer dan wat strikt minimaal noodzakelijk is: je leest ook eens een andere tekst, je zoekt extra dingen op.... Je past, indien nodig, je planning aan en werkt tekorten weg.

3. Relateren en structureren

Wat wil dat zeggen?

Structuur aanbrengen in je leerstof. Inzicht in het belang van de verschillende leerstofonderdelen. Verbanden leggen tussen de leerstofonderdelen onderling en de reeds verworven kennis.

Wat doe je dan?

Jouw leerprofiel:

1. Relateren en structureren

2. Zelf-effectiviteit

3. Analyseren

4. willen studeren

5. Zelfsturing

6. Concreet verwerken

0 1 2 3 4 5

0-1: werkpunt * 1-2: toch een aandachtspunt * 2-3: je bent op weg * 3-4: goed bezig! * 4-5: zeer goed!

7. Externe sturing

0 1 2 3 4 5

0-1: aandachtspunt * 1-2: je bent op weg * 2-3: goed evenwicht * 3-4: je bent op weg * 4-5: aandachtspunt

www.lerenbovendemaat.be

Schermafbeelding Archief Wijzig Leg vast Venster Help

Inbox (113) - david.gijbel... Kickstart-instrument | Kic... Lerenbovendemaat.be Microsoft Word - class-kick.e... Microsoft Word - class-kick.e... I-kick_onderwijs_anoniem.pdf

www.learningabovetheruler.com/home-en

kickstart je toekomst

! ! ! ! !
PERSONAL DEVELOPMENT

LEARNING COMPETENCES

uw taal
votre langue
your language
NL | FR | ENG

Home

Free version

Premium version

Administration to groups

Learning above the ruler

Contact

Are you a knowledge worker? Would you like to make a powerful start in terms of your personal development? Would you like to gain a better insight in your learning competencies in order to better adjust your personal development to it?

Let the **learning competences questionnaire** provide advice.

Choose the *free version* (free) or the *premium version*(paid). Would you like an analysis of the learning competence profile of a group of employees from an organisational point of view, then click *group questionnaire* in the navigation bar. If you are not sure which version is best for you, or if you would like more information or if you would like to compare your options, click [here](#).

DOMODEREFONTIRO

0:00 0:43

TO THE FREE VERSION

! ! ! ! !

1. Wanting to participate

Scientific concept = Autonomous motivation

Your score on this scale represents the degree to which your participation in a professional development activity is a free choice. The higher the score on this scale, the more you chose to participate. Nevertheless, the specific reasons for participating can be quite diverse: you find the topic interesting, you are curious of the content of the activity, you think the topic is relevant for your job or you find the activity valuable for your personal development.

'Autonomously' choosing to participate in a professional development activity has several advantages: usually, you are able to concentrate for a longer period of time, you enjoy the activity to a higher degree, you acquire the content more thoroughly and you remember longer and better what was dealt with. It is therefore advisable to perceive participating in a professional development activity as a personal choice and hang on to it as long as possible.

As a reference, the participants in the learning above the ruler-project on average scored 4.2 on this scale.

Your score on this section: 2.71

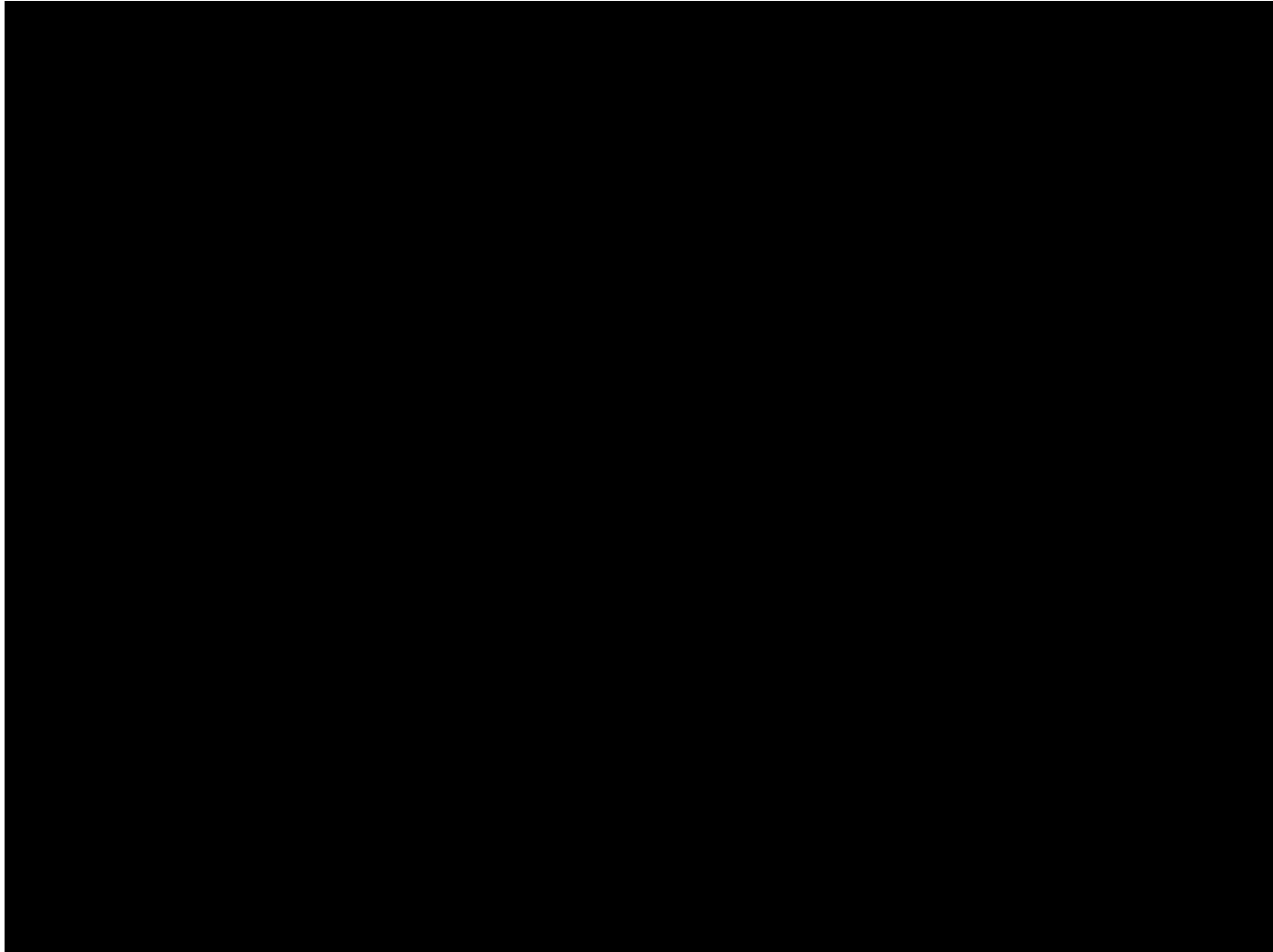
Dear,

You filled in the free version of the Learning Competences Questionnaire. This questionnaire maps your learning competences. On the one hand it explores your motives for participating in a professional development activity. On the other hand it investigates your goals at the start of the activity. In addition, the way you regularly engage in learning when participating in a professional development activity is mapped. Finally, the instrument also explores your personal preferences in decision-making.

Following this text you will find your feedback report. The feedback report is divided in different scales. For each scale you receive a description, the scientific construct the scale is based upon and two scores. The first value is the average score 805 participants in our research, 'Learning above the Ruler', attained on this scale. This score is included for reference purposes. The second value is your personal score.

The minimum score you can attain on each scale is 1, the maximum score is 5. Three consequently constitutes an average score.

Maar...

- Leiden verschillen in kwaliteit van leren ook tot verschillen in resultaten? (*doet het er wel toe?*)
- Is leren '**in zijn algemeenheid**' wel hetzelfde als '**leren voor een bepaald vak**' als '**leren voor een specifieke taak**'? (*wat meten we eigenlijk?*)
- Kunnen studenten/leerders wel zelf een inschatting maken van hoe ze leren? (*meten we dat wel goed?*)

A Critical Discussion of Deep and Surface Processing: What It Means, How It Is Measured, the Role of Context, and Model Specification

Daniel L. Dinsmore • Patricia A. Alexander

Published online: 9 August 2012
© Springer Science+Business Media, LLC 2012

Abstract The prevailing assumption by some that deep processing promotes stronger learning outcomes while surface processing promotes weaker learning outcomes has been called into question by the inconsistency and ambiguity of results in investigations of the relation between levels of processing and performance. The purpose of this literature review is to examine four areas that may be contributing to the inconsistency and ambiguity of these research results: conceptualization, operationalization, situational factors, and model specification of deep and surface processing. A PsycINFO database search was conducted, and 221 studies were identified for a comprehensive data table. Analysis of these data revealed trends that suggested conceptualization and operationalization of deep and surface processing differed depending on the theoretical frame utilized in each study. Additionally, the choice of theoretical frame also seemed to impact what situational factors may or may not have been present as well as how the model of levels of processing and performance was specified. Results from studies that met certain criteria demonstrated that levels of processing and performance are related, and further, these relations may be moderated by other factors. Implications for future research are discussed that focus on these four areas.

Onderzoek naar de relatie tussen de manier waarop studenten leren en studieresultaten in hoger onderwijs levert **contradictorische resultaten** (Baeten, Kyndt, Struyven, & Dochy, 2010; Gijbels et al., 2009; Vanthournout, 2011; Wilson & Fowler, 2005;...).

Verklaringen hiervoor kunnen gezocht worden in de **manier van beoordelen** in het hoger onderwijs

Steeds meer wordt de verklaring hiervoor ook gezocht in de manier waarop de studieaanpak van studenten **gemeten wordt** (Dinsmore & Alexander, 2012; Lonka et al., 2004; Richardson, 2013).

Het leren van studenten wordt gemeten na of voordat het heeft plaatsgevonden en **niet 'tijdens' het leren zelf** (Dinsmore & Alexander, 2012)

Het leren wordt vooral gemeten via **vragenlijsten en interviews** – de vraag kan gesteld worden of studenten in staat zijn om hun eigen leerproces waarheidsgetrouw te beschrijven.

Bovendien meten de meest courante instrumenten het leren op '**algemeen niveau**' – “hoe leer je in zijn algeenheid” – MAAR wat zegt dit over hoe studenten een **specifieke taak** aanpakken?
(Veenman, 2005; Veenman, Bavelaar, De Wolf, & Van Haaren, 2014).

Recent: meer vraag naar onderzoek dat gebruik maakt van “**directe**” en “**online**” meetmethoden (zoals eye-tracking) om de leerprocessen van studenten te beschrijven (Richardson, 2013).

Voordeel van deze meetmethoden:

- Ze vertrekken niet van de perceptie of reconstructie van de studenten MAAR
- Ze vertrekken van het eigenlijke leergedrag (Cools & Rayner, 2011).

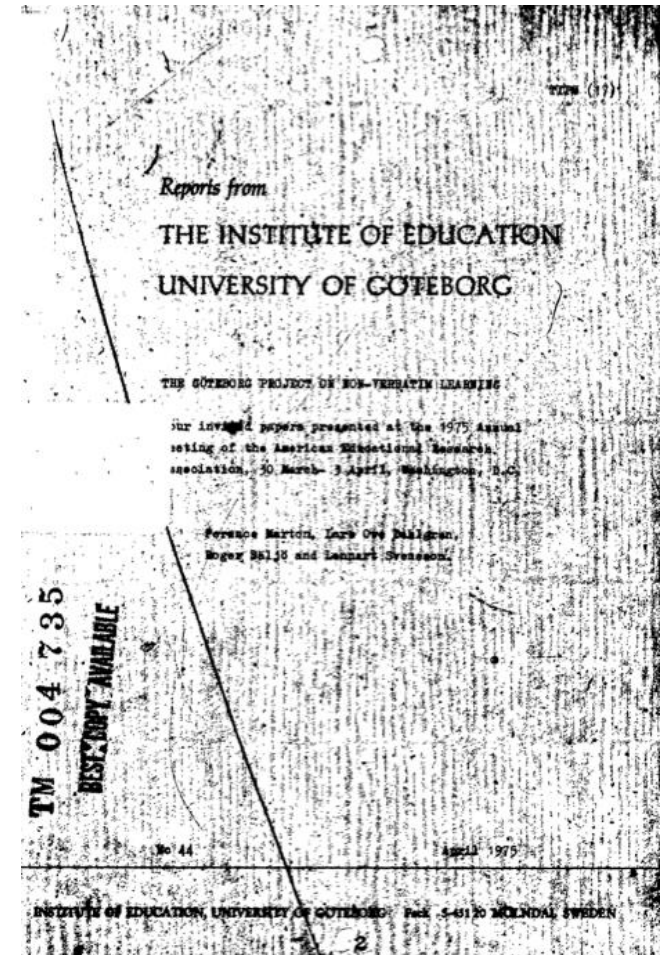
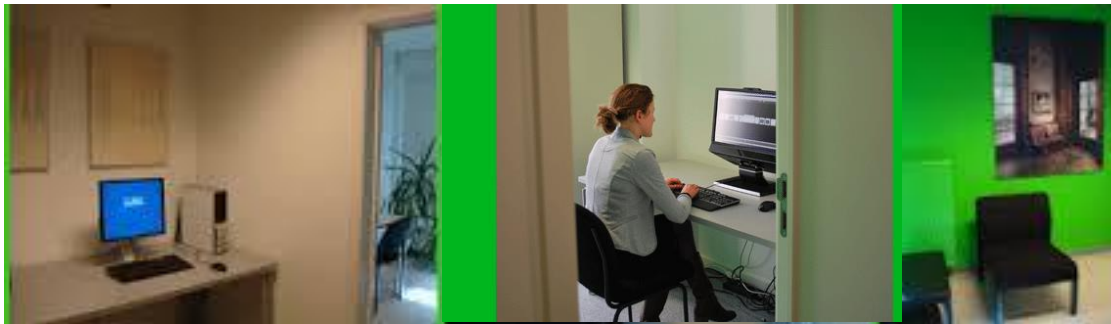
Waar komen we vandaan?
Wie zijn we?
Waar gaan we naar toe?

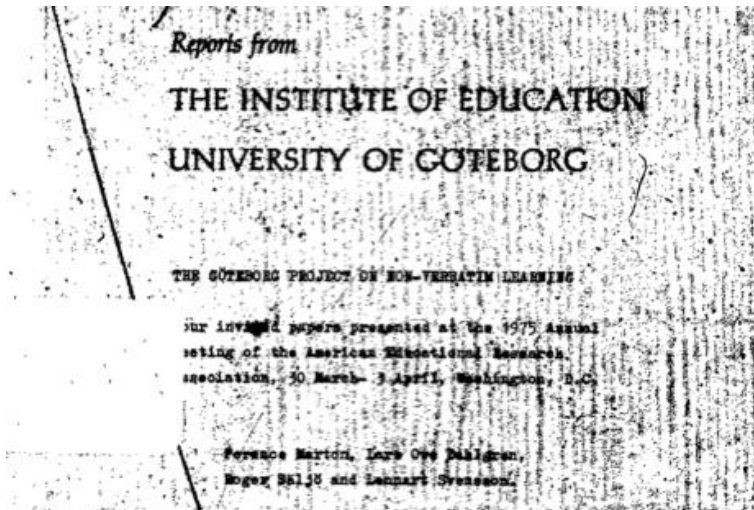
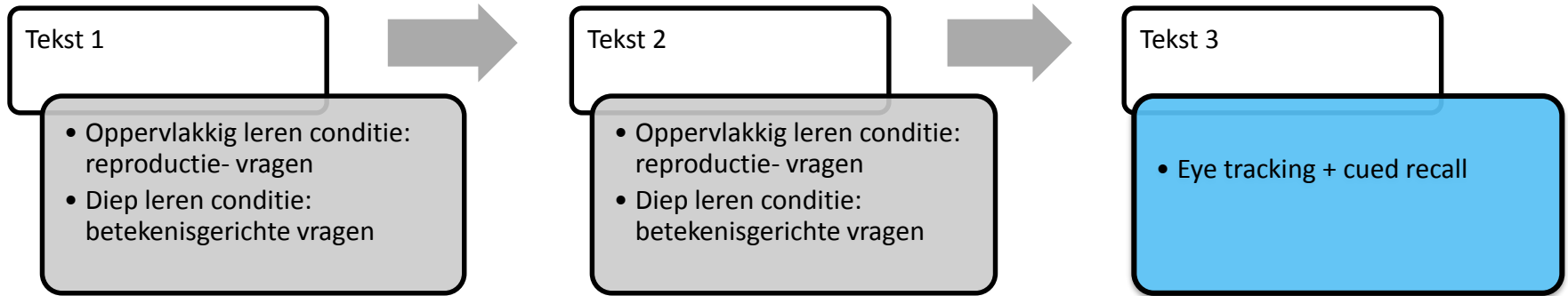
Back to the future...

“Replica” van de bekende studies van
Marton, Dalgren, Säljö & Svensson
(1975) met eye-tracking (Tobii 300 XT)

Van “the Goteborg” studies... naar “the Antwerp” studies

Eye-tracking voor beginners...

Fixatie: het oog is stil voor een bepaalde tijd en informatie kan worden verwerkt

Saccade: het oog beweegt vlug van het ene punt naar het andere

Eye-tracking en leren

De motor van vooruitgang

'Keer op keer wordt de moderne westerse maatschappij voorgesteld als de snelste weg naar ongeluk en depressie', zegt Jan Delhey.

'Toch is dat niet wat we vaststellen in ons onderzoek.'

Moderniteit is beter dan haar reputatie

Als socioloog ben ik vooral geïnteresseerd in hoe levensomstandigheden geluk beïnvloeden. Het is waar dat onderzoek telkens weer uitwijst dat ons subjectief welbevinden niet gewoon een weerspiegeling is van onze levensomstandigheden – hoe rijk we zijn of hoeveel aanzien onze job heeft. Die zaken worden gefilterd door onze persoonlijkheid, onze waarden en levensdoelstellingen, onze verwachtingen en vergelijkingen met de buren. Dat houdt onder meer in dat er heel veel adaptatie is. Mensen stemmen zich grotendeels (gemakkelijk) af op goede omstandigheden en schikken zich (minder gemakkelijk) in slechte. Maar ondanks die filters en adaptatieprocessen hebben levensomstandigheden wel degelijk een invloed op het gevoel dat we hebben over ons leven.

Binnen een land blijkt keer op keer uit de onderzoeksresultaten dat wie het objectief gezien goed heeft, tevredener is over zijn leven dan wie (kans)arm is. Er is een duidelijke kloof inzake tevredenheid tussen mensen bovenaan en onderaan op de maatschappelijke ladder. Volgens de traditionele wijsheid is geluk niet te koop. Toch lijkt het erop dat geluk wel degelijk hand in hand gaat met inkomen en overvloed. Maar de tevredenheidskloof tussen 'bezitters en 'bezitlozen' is niet overal even groot. Ze is kleiner in rijke samenlevingen dan in arme.

Tussen landen onderling tekent zich een duidelijk patroon af: geluk vind je vooral in die landen waar de levensomstandigheden goed zijn. In het algemeen zijn mensen gelukkiger in rijke, vrije, goed bestuurd, egalitaire, tolerante landen met een groot sociaal kapitaal. Logischerwijze tekenen we dan ook hoge gelukscores op in landen als Denemarken en Zwitserland en lage in landen als Irak en Zimbabwe. En het zijn dezelfde omstandigheden die zorgen voor een hoger gemiddelde gelukscore, die ook de kloof in geluk tussen de burgers van een land verkleinen. Wat kunnen we daaruit leren?

Ten eerste dat goede of slechte 'objectieve' levensomstandigheden wel degelijk een invloed hebben op onze subjectieve appreciatie van het leven. Vaak gebruikte indicatoren zoals levensvoldoening vertellen ons dus wel degelijk iets over de toestand van een land. Daarom zijn ze belangrijk voor beleidsmakers. Ten tweede schetsen crossnationale vergelijkingen een goed beeld van de omstandigheden die bevorderlijk zijn voor geluk, zodat het nationale geluksniveau kan worden verhoogd door deze omstandigheden zo goed mogelijk te creëren. Ten koste van alles het bnp willen verhogen is niet noodzakelijk het juiste antwoord. Wat wel een uitkomst biedt is een groeiende welvaart in ruimere zin die doorsijpelt naar alle lagen van de maatschappij. Ten derde draagt de huidige moderne maatschappij wel degelijk in grote mate bij tot het welbevinden, hoewel het tegenwoordig in sociologische analyses mode is om moderniteit af te kraken. De nieuwe kooi van de mcdonaldisering; het morele verval en de toenemende wetteloosheid; de uitholling van het karakter in een steeds flexibelere en snel veranderende economie – voortdurend wordt de moderne westerse maatschappij afgeschilderd als de snelste weg naar ongeluk en depressie. Toch is dat niet wat sociale studies aantonen. Het gros van de mensen in moderne, geavanceerde maatschappijen zegt best tevreden en gelukkig te zijn met hun leven. Dat betekent niet dat de sociologische analyses de bal compleet misslaan. Wel dat ze de voordelen onderschatten van moderniteit, onder meer een grotere autonomie en grotere vrijheid in hoe we ons leven leiden. Die voordelen sluiten mooi aan op de transformatie van menselijke waarden in welvaartstaten: van materialisme naar postmaterialisme.

Zijn we dan zeker van een happy end? Niet noodzakelijk. Vooruitgang komt niet vanzelf, maar moet worden gegenereerd door acties van de mens. Het is best mogelijk dat gelukkige mensen hierin een belangrijke rol spelen, juist omdat ze vaak heel kritisch staan tegenover de maatschappij waarin ze leven. Ze hanteren hoge normen voor wat vooruitgang nu precies inhoudt en ondersteunen meer dan ongelukkige mensen de principes waarvan we weten dat ze bijdragen tot geluk. Een hoog percentage gelukkige mensen leidt dus niet tot decadente zelfgenoegzaamheid en stagnatie – het zou weleens kunnen dat de 'happy many' de echte motor van verdere vooruitgang zijn.

Feiten en details versus kernzinnen

De motor van vooruitgang

'Keer op keer wordt de moderne westerse maatschappij voorgesteld als de snelste weg naar ongeluk en depressie', zegt **Fact1** **Shley**.

'Toch is dat niet wat we vaststellen in ons onderzoek.'

Moderniteit is beter dan haar reputatie

Als socioloog ben ik vooral geïnteresseerd in hoe **levensomstandigheden** **Key1** **geluk beïnvloeden**. Het is waar dat onderzoek telkens weer uitwijst dat ons subjectief welbevinden niet gewoon een weerspiegeling is van onze levensomstandigheden – hoe rijk we zijn of hoeveel aanzien onze job heeft. Die zaken worden **gefilterd door onze persoonlijkheid, onze waarden en levensdoelstellingen, onze verwachtingen en vergelijkingen met de buren**. **Key2** Dat houdt onder meer in dat er heel veel **ad** **Key3** **is**. Mensen stemmen zich grotendeels (gemakkelijk) af op goede omstandigheden en schikken zich (minder gemakkelijk) in slechte. Maar ondanks die filters en adaptatieprocessen hebben **levensomstandigheden** **Key4** **degelijk een invloed** op het gevoel dat we hebben over ons leven.

Binnen een land blijkt keer op keer uit de onderzoeksresultaten dat wie het objectief gezien goed heeft, tevredener is over zijn leven dan wie (kans)arm is. Er is een duidelijke **Key5** **inzake** tevredenheid tussen mensen bovenaan en onderaan op de **maatschap** **Key6** **ke ladder**. Volgens de traditionele wijsheid is **geluk niet te koop**. Toch lijkt het erop dat **geluk wel degelijk hand in hand gaat met inkomen** **Key7** **vervloed**. Maar de **tevred** **Key8** **skloof** tussen 'bezitters en 'bezitlozen' is niet overal even groot. Ze is kleiner in rijke samenlevingen dan in arme.

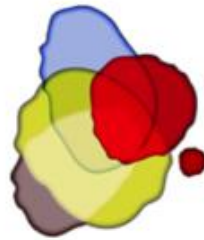
Tussen landen onderling tekent zich een duidelijk patroon af: **geluk vind je vooral in die landen waar de levensomstandigheden goed zijn**. In het algemeen zijn mensen gelukkiger in rijke, vrije, goed bestuurd, egalitaire, tolerante landen met een groot sociaal kapitaal. **Key9** Logischerwijze tekenen we dan ook hoge gelukscores op in landen als **Denemarke** **Fact2** **Zwitserland** en lage in landen als **Irak** **Fact3** **abw**. En het zijn dezelfde omstandigheden die zorgen voor een hoger gemiddelde gelukscore, die ook de kloof in geluk tussen de burgers van een land verkleinen. Wat kunnen we daaruit leren?

Ten eerste dat goede of slechte **objectieve** **levensomstandigheden wel degelijk een invloed** **Key10** **hebben op onze subjectieve appreciatie van het leven**. Vaak gebruikte indicatoren zoals levensvoldoening vertellen ons dus wel degelijk iets over de toestand van een land. Daarom zijn ze belangrijk voor beleidsmakers. Ten tweede schetsen **crossnation** **Key11** **gelijkingen** een goed beeld van de omstandigheden die bevorderlijk zijn voor geluk, zodat het nationale geluksniveau kan worden verhoogd door deze omstandigheden zo goed mogelijk te creëren. Ten koste van alles het bnp willen verhogen is niet noodzakelijk het juiste antwoord. Wat wel een uitkomst biedt is een **groei** **Key12** **elvaart** in ruimere zin die doorsijpelt naar alle lagen van de maatschappij. Ten derde draagt de huidige moderne maatschappij wel degelijk in grote mate bij tot het **wel** **Key13** **en**, hoewel het tegenwoordig in sociologische analyses mode is om moderniteit af te kraken. De nieuwe kooi van de mcdonaldisering; het morele verval en de toenemende wetteloosheid; de uitholling van het karakter in een steeds flexibelere en snel veranderende economie – voortdurend wordt de moderne westerse maatschappij afgeschilderd als de snelste weg naar ongeluk en depressie. Toch is dat niet wat sociale studies aantonen. **Het** **gros van de mensen in moderne, geavanceerde** **Key14** **happijen zegt best tevreden en gelukkig te zijn met hun leven**. Dat betekent niet dat de sociologische analyses de bal compleet mislaan. Wel dat ze de voordelen onderschatten van moderniteit, onder meer een grotere autonomie en grotere vrijheid in hoe we ons leven leiden. Die voordelen sluiten mooi aan op de transformatie van menselijke waarden in welvaartstaten: van materialisme naar postmaterialisme.

Zijn we dan zeker van een happy end? Niet noodzakelijk. Vooruitgang komt niet vanzelf, maar moet worden gegenereerd door **acties** **Key15** **m**. Het is best mogelijk dat gelukkige mensen hierin een belangrijke rol spelen, juist omdat ze vaak heel kritisch staan tegenover de maatschappij waarin ze leven. Ze hanteren hoge normen voor wat vooruitgang nu precies inhoudt en ondersteunen meer dan ongelukkige mensen de principes waarvan we weten dat ze bijdragen tot geluk. Een hoog percentage gelukkige mensen leidt dus niet tot decadente zelfgenoegzaamheid en stagnatie – het zou weleens kunnen dat de 'happy many' de echte motor van verdere vooruitgang zijn.

Meer weten?

Frontline Learning Research
An official journal of EARLI

Frontline Learning Research Vol.4 No. 1 (2016) 1-16
ISSN 2295-3159

Mapping processing strategies in learning from expository text: an exploratory eye tracking study followed by a cued recall

Belangrijke vraag blijft:

Hoe is dit **leergedrag** (op leertaak-niveau) gerelateerd (of niet) aan de leercompetenties zoals in kaart gebracht met **zelfrapportage-instrumenten**....?

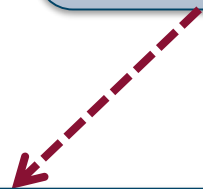
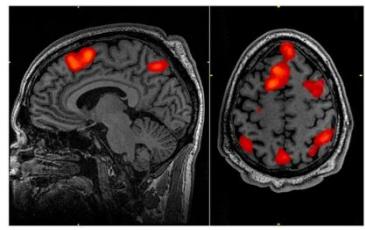
Vragenlijsten
Interviews
Luidop denken

gepercipieerd gedrag

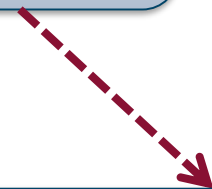
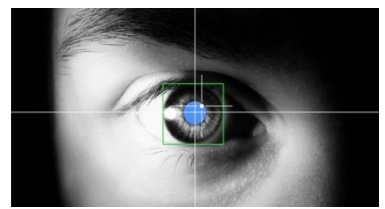
Algemeen
Domein specifiek
Taak-specifiek

Leercompetenties –
student approaches to
learning

neurowetenschappen

feitelijk studiegedrag

Een experiment...

Algemeen – Zelfrapportage

- LE(mo)
- $N = 80$
- Eerstejaars professionele Bachelor

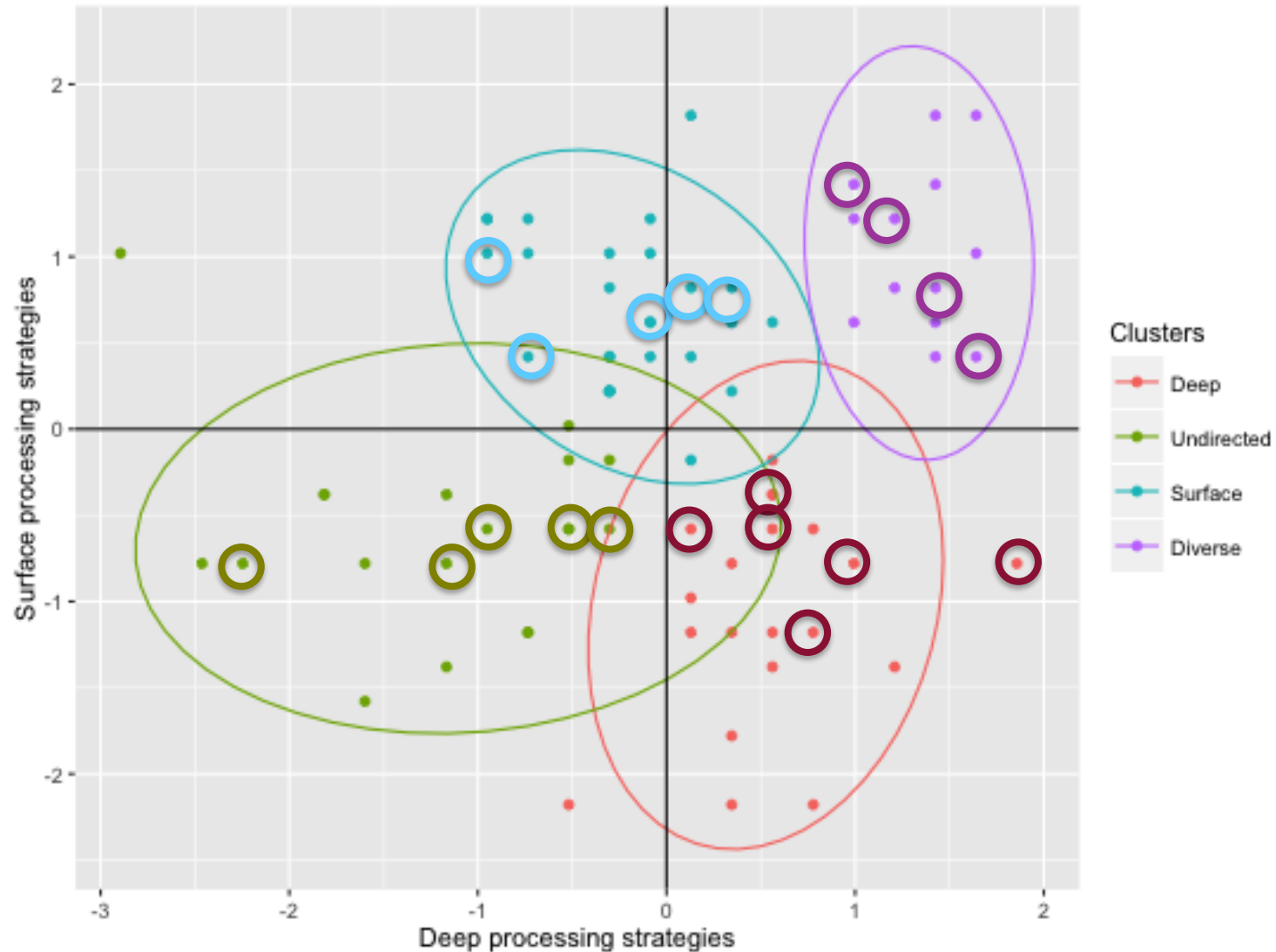
Taakspecifiek - online

- Eye tracking
- $N = 20$

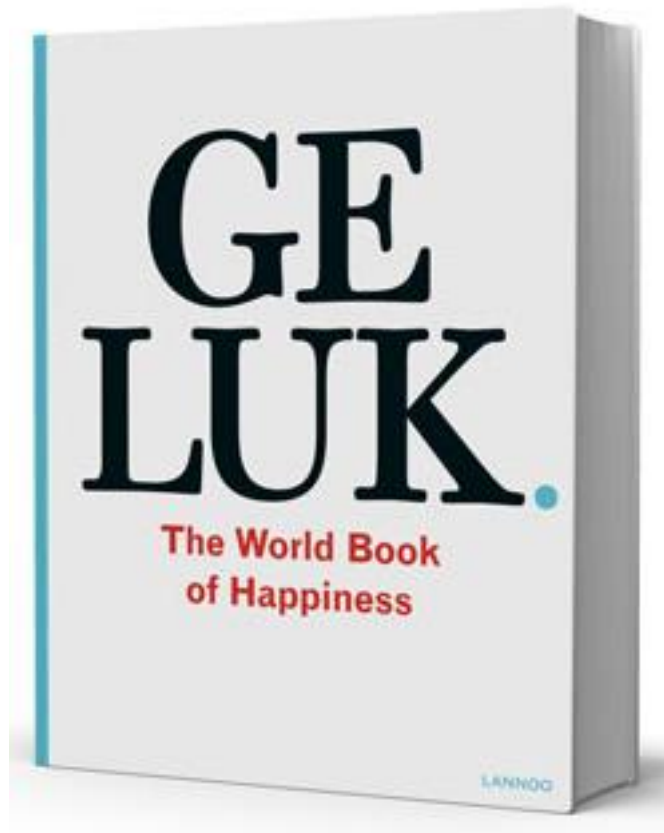

Studenten met een verschillend
algemeen leer(competentie)profiel

Leer(compentie)profielen

De leertaak

De motor van vooruitgang

'Keer op keer wordt de moderne westerse maatschappij voorgesteld als de snelste weg naar ongeluk en depressie', zegt Jan Delhey.

'Toch is dat niet wat we vaststellen in ons onderzoek.'

Moderniteit is beter dan haar reputatie

Als socioloog ben ik vooral geïnteresseerd in hoe levensomstandigheden geluk beïnvloeden. Het is waar dat onderzoek telkens weer uitwijst dat ons subjectief welbevinden niet gewoon een weerspiegeling is van onze levensomstandigheden – hoe rijk we zijn of hoeveel aanzien onze job heeft. Die zaken worden gefilterd door onze persoonlijke waarden en levensdoelstellingen, onze verwachtingen en vergelijkingen met de buren. Dat houdt onder meer in dat er heel veel adaptatie is. Mensen stemmen zich grotendeels (gemakkelijk) af op goede omstandigheden en schikken zich (minder gemakkelijk) in slechte. Maar ondanks die filters en adaptatieprocessen hebben levensomstandigheden wel degelijk een invloed op het gevoel dat we hebben over ons leven.

Binnen een land blijkt keer op keer uit de onderzoekresultaten dat wie het objectief gezien goed heeft, tevredener is over zijn leven dan wie (kans)arm is. Er is een duidelijke kloof inzake tevredenheid tussen mensen bovenaan en onderaan op de maatschappelijke ladder. Volgens de traditionele wijsheid is geluk niet te koop. Toch lijkt het erop dat geluk wel degelijk hand in hand gaat met inkomen en overvloed. Maar de tevredenheidskloof tussen 'bezitters en 'berisfloren' is niet overal even groot. Ze is kleiner in rijke samenlevingen dan in arme.

Tussen landen onderling tekent zich een duidelijk patroon af: geluk vind je vooral in die landen waar de levensomstandigheden goed zijn. In het algemeen zijn mensen gelukkiger in rijke, vrije, goed bestuurde, egalitaire, tolerante landen met een groot sociaal kapitaal. Logischerwijze tekent we dan ook hoge gelukscores op in landen als Denemarken en Zwitserland en lage in landen als Irak en Zimbabwe. En het zijn dezelfde omstandigheden die zorgen voor een hoger gemiddelde gelukscore, die ook de kloof in geluk tussen de burgers van een land verkleinen. Wat kunnen we daaruit leren?

Ten eerste dat goede of slechte 'objectieve' levensomstandigheden wel degelijk een invloed hebben op onze subjectieve appreciatie van het leven. Vaak gebruikte indicatoren zoals levensvoldoening vertellen ons dus wel degelijk iets over de toestand van een land. Daarom zijn ze belangrijk voor beleidsmakers. Ten tweede schetsen crossnationale vergelijkingen een goed beeld van de omstandigheden die bevorderlijk zijn voor geluk, zodat het nationale geluksniveau kan worden verhoogd door deze omstandigheden zo goed mogelijk te creëren. Ten koste van alles het bsp willen verhogen is niet noodzakelijk het juiste antwoord. Wat wel een uitkomst biedt is een groeiende welvaart in ruimere zin die doorsijpelt naar alle lagen van de maatschappij. Ten derde draagt de huidige moderne maatschappij wel degelijk in grote mate bij tot het welbevinden, hoewel het tegenwoordig in sociologische analyses mode is om moderniteit af te kraken. De nieuwe kost van de McDonaldisering: het morele verval en de toenemende wetteloosheid, de uitholling van het karakter in een steeds flexiblere en snel veranderende economie – voortdurend wordt de moderne westerse maatschappij afgeschilderd als de snelste weg naar ongeluk en depressie. Toch is dat niet wat sociale studies aantonen. Het gros van de mensen in moderne, geavanceerde maatschappijen zegt best tevreden en gelukkig te zijn met hun leven. Dat betekent niet dat de sociologische analyses de bal compleet mislaan. Wel dat ze de voordelen onderschatten van moderniteit, onder meer een grotere autonomie en grotere vrijheid in hoe we ons leven leiden. Die voordelen sluiten mooi aan op de transformatie van menselijke waarden in welvaartsstaten: van materialisme naar postmaterialisme.

Zijn we dan zeker van een happy end? Niet noodzakelijk. Vooruitgang komt niet vanzelf, maar moet worden gegenereerd door acties van de mens. Het is best mogelijk dat gelukkige mensen hierin een belangrijke rol spelen, juist omdat ze vaak heel kritisch staan tegenover de maatschappij waarin ze leven. Ze hanteren hoge normen voor wat vooruitgang nu precies inhoudt en ondersteunen meer dan ongelukkige mensen de principes waarvan we weten dat ze bijdragen tot geluk. Een hoog percentage gelukkige mensen leidt dus niet tot decadente zelfgenoegzaamheid en stagnatie – het zou wel eens kunnen dat de 'happy many' de echte motor van verdere vooruitgang zijn.

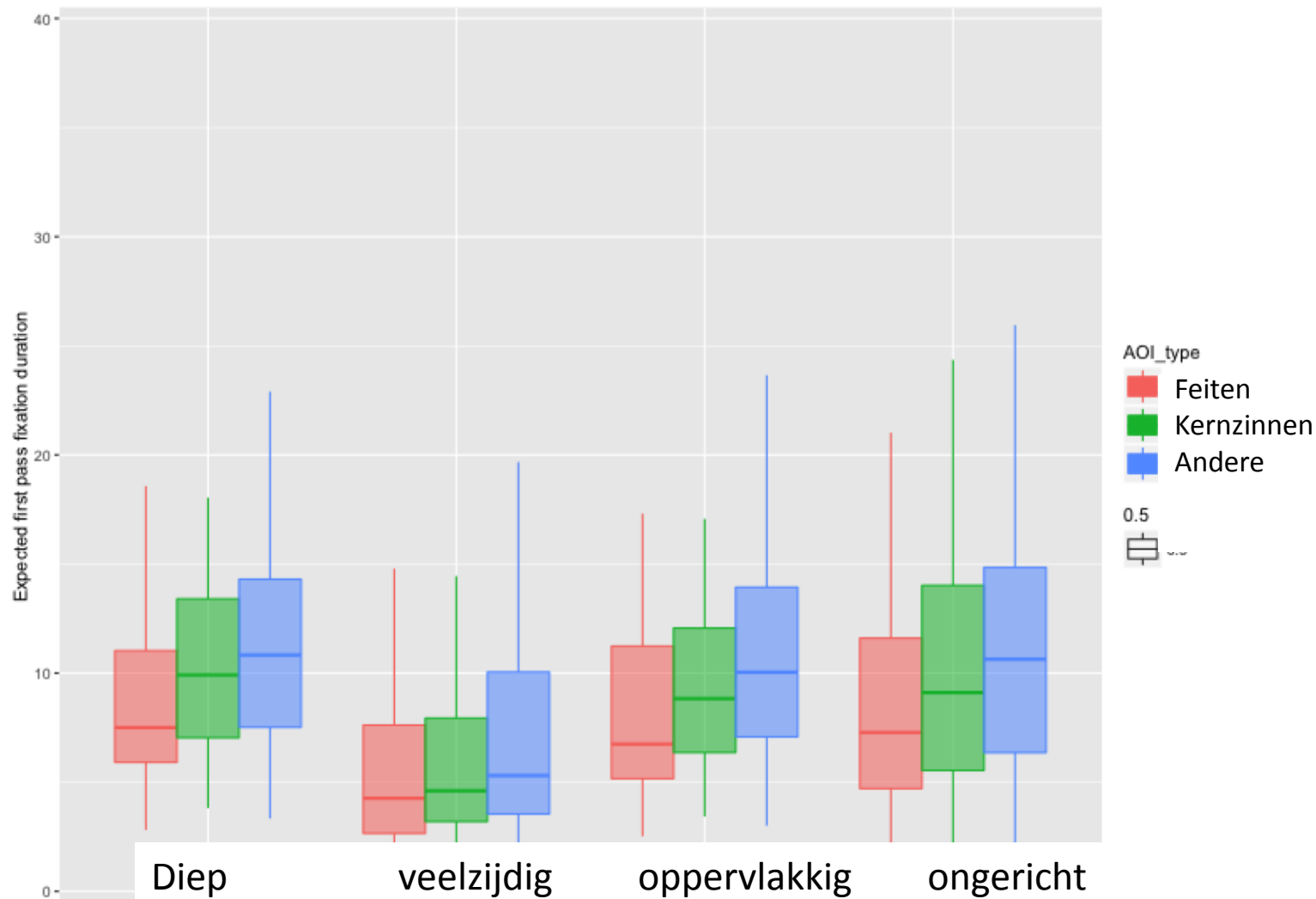
1 / 1

Analyse

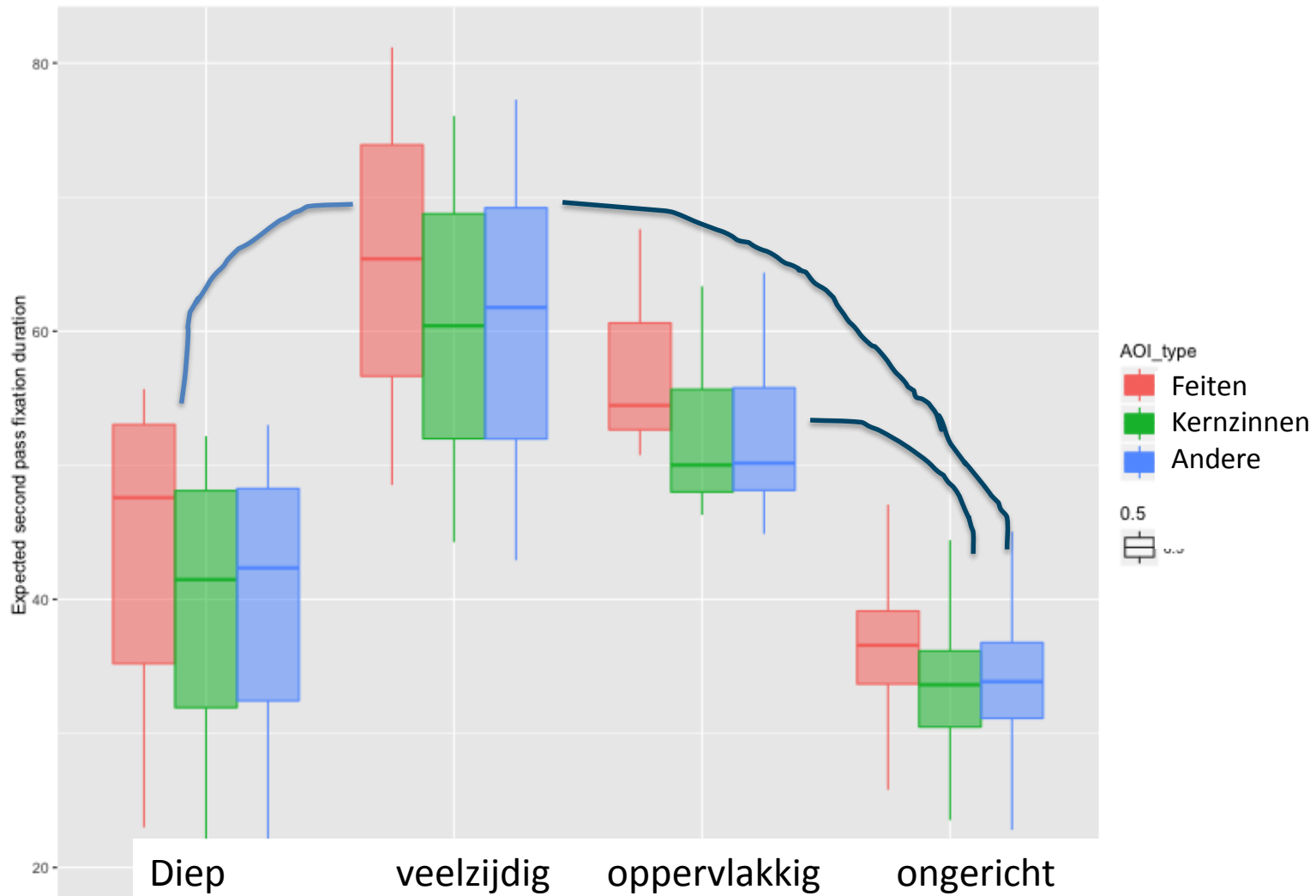
Dependent measures (ms/char):

- **First pass fixation duration:** Tijd die gespendeerd wordt in een bepaald gebied 'AOI) wannneer dit voor het eerst wordt bezocht – indicatie van 'eerste verwerking'
- **Look back fixtation duration:** Som van de duur van alle keren dat een bepaald gebied (AOI) opnieuw werd bezocht – indicatie van integratie van informatie
- **Total fixation duration :** som van first pass fixation duration en look back fixation duration – totale tijd dat een bepaald gebied werd bezocht.

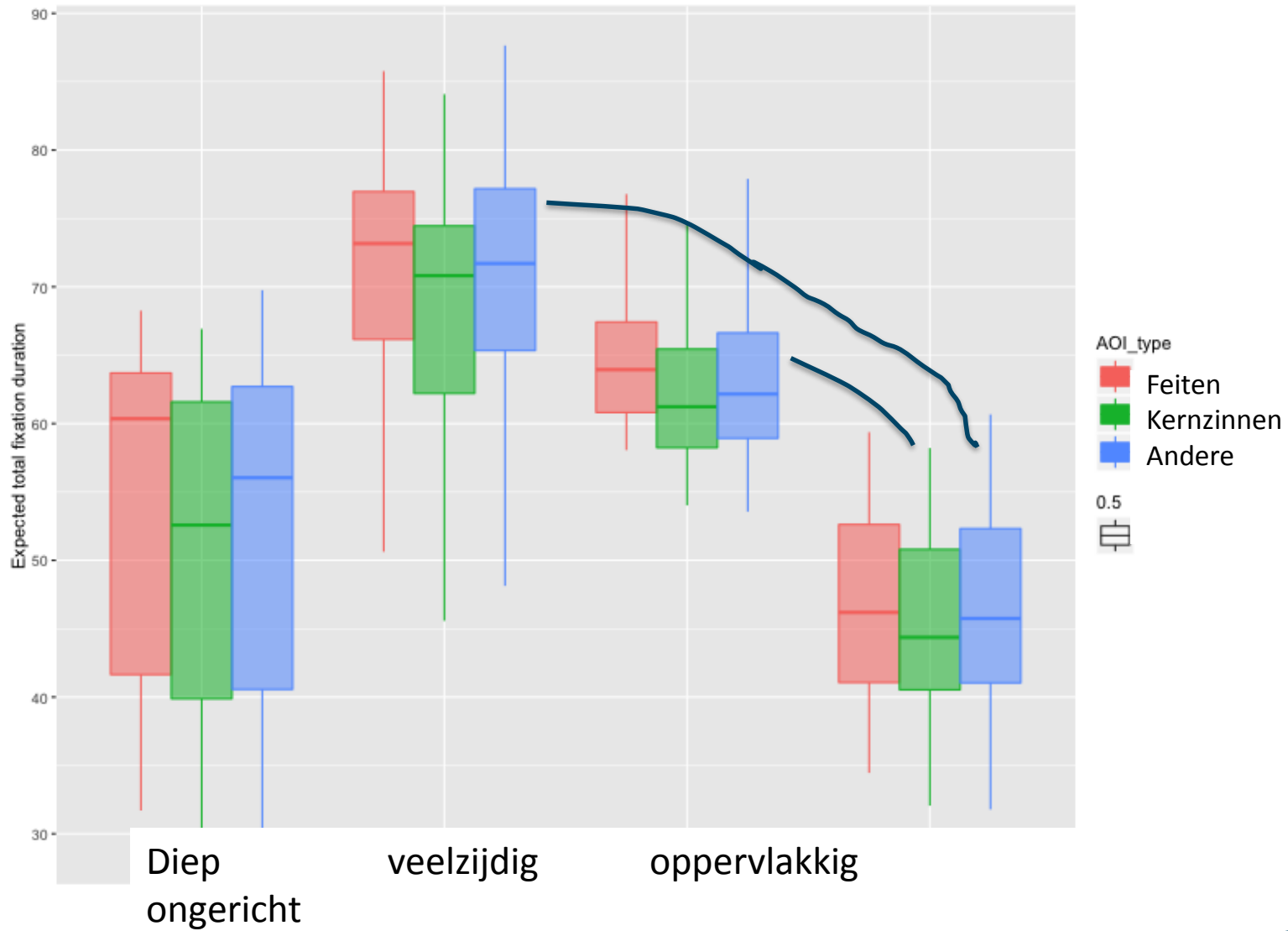
first pass fixation duration

look back fixation duration

total fixation duration

Conclusie

- Studenten met een **veelzijdig** en **oppervlakkig** algemeen leerprofiel (cfr. LEMO) kijken **meer en langer** naar feiten **én** naar kernzinnen (in vergelijking met ongerichte leerders) ij een leestaak
- Studenten met een **diepgaand algemeen leerprofiel** spenderen niet meer tijd aan het verwerken van kernzinnen bij een leestaak: wat betekent dit...?

Conclusie

- Met vragenlijsten brengen we in kaart hoe studenten/leerders **in zijn algemeenheid** leren (volgens zichzelf)
- Meerwaarde hiervan is duidelijk dat deze ook iets zeggen **over hoe meerdere taken worden aangepakt** (en vb. belangrijke aspecten als ‘plannen’ kunnen meenemen).
- Hoe studenten ‘in zijn algemeenheid’ leren zegt echter niet noodzakelijk iets over hoe studenten een **specifieke taak** aanpakken
- Dit lijkt in het bijzonder zo te zijn voor studenten met een ‘diepgaand’ algemeen leerprofiel – deze verschillen op ‘taak’ niveau weinig van de ‘ongerichte leerder’

Dank voor uw aandacht!

david.gijbels@uantwerpen.be